

■ Georges Nzongola-Ntalaja

استاد مطالعات آفریقا دانشگاه کارولینای شمالی و نویسنده کتاب «کنگو از لنوپولد تا کابیلای: تاریخ مردم» روزنامه گاردین

The Guardian

«پاتریس لومومبا» اولین نخست‌وزیر منتخب و قانونی جمهوری دموکراتیک کنگو در ۱۷ ژانویه ۱۹۶۱ ترور شد. این جنایت شنیع نقطه اوج دو نقشه ترور هماهنگ شده دولت‌های آمریکا و بلژیک بود که برای اجرایی کردن آن از مأموران و عاملان آمریکا در داخل کنگو و جوخه اعدام بلژیکی استفاده شد. «لودو دی ویت»، نویسنده بلژیکی که یکی از بهترین کتاب‌ها در این خصوص را به رشته تحریر درآورده، آن را «مهم‌ترین ترور قرن بیستم» توصیف می‌کند. به لحاظ تاریخی برای ۱۲۶ سال، ایالات متحده و بلژیک نقش کلیدی در شکل دادن به سرنوشت کنگو داشته‌اند.

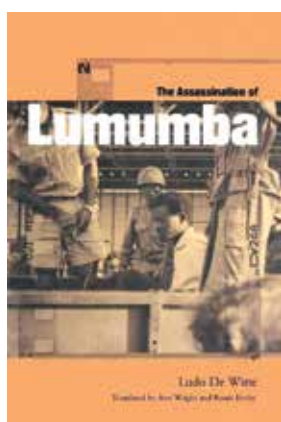
مهم‌ترین ترور قرن بیستم

برچیدن مجسمه تخریب‌شده لنوپولد دوم پادشاه سابق بلژیک

شعار نویسی در تظاهرات ضد نژادپرستی روی مجسمه لنوپولد دوم پادشاه سابق بلژیک در بروکسل

کتاب مهم‌ترین ترور قرن بیستم

کنفرانس برلین نشستی بود میان قدرت‌های اروپا که در برلین برپا شد و موضوع آن استعمار، بازرگانی و تقسیم آفریقا بود

در آوریل ۱۸۸۴، هفت ماه قبل از کنفرانس برلین، ایالات متحده اولین کشور در جهان بود که ادعاهای پادشاه بلژیک لنوپولد دوم را در مورد قلمروهای حوزه کنگو به رسمیت شناخت. جنایات مربوط به استثمار وحشیانه در برنامه لنوپولد بلژیکی منجر به مرگ میلیون‌ها نفر از مردم کنگو شد و در طول دوره استعمار بود که ایالات متحده به دنبال استفاده از اورانیوم معادن کنگو برای ساخت اولین سلاح‌های اتمی رفت و سهمی استراتژیک در ثروت عظیم طبیعی کنگو به دست آورد.

با شروع جنگ سرد، این مسأله اجتناب‌ناپذیر بود که ایالات متحده و متحدان غربی آن آماده نبودند آفریقایی‌ها کنترل مؤثری بر مواد خام استراتژیک خودشان داشته باشند و نگران باشند که مبادا این موهبت به دست اردوگاه شوروی بیفتد.

در همین راستا است که عزم پاتریس لومومبا برای دستیابی به استقلال واقعی و کنترل کامل بر منابع کنگو به منظور استفاده از آنها برای بهبود شرایط زندگی مردم به عنوان تهدیدی برای منافع غرب تلقی شد. ایالات متحده و بلژیک برای مبارزه با او، از همه ابزار و منابعی که در اختیار داشتند، از جمله سازمان ملل متحد تحت رهبری «داگ همارشولد» و «رالف بونش»، برای خرید حمایت رقبای کنگویی لومومبا و استخدام قاتلان استفاده کردند.

در کنگو، ترور لومومبا به درستی به عنوان «گناه اصلی» کشور تلقی می‌شود. کمتر از هفت ماه پس از استقلال (در ۳۰ ژوئن ۱۹۶۰) موانع زیادی برای آرمان‌های وحدت ملی، استقلال اقتصادی و همبستگی وجود داشت که لومومبا به دنبال آنها بود. قتل لومومبا ضربه‌ای کوبنده به امید میلیون‌ها نفر برای داشتن آزادی و رفاه در کشور مستقل کنگو شد. اما مهم‌تر از آن، بزرگ‌ترین میراثی که لومومبا برای کنگو بجا گذاشت، آرمان وحدت ملی است.